
Saknr: 2020/38693-12
Saksbehandlar Inger Lena Gåsemyr
Dato: 11.03.2020

Til: SUD - Plan, klima og folkehelse

Frå: Birgit Tansøy, Endre Steen Nilsen, Inger Lena Gåsemyr, David Sandved

---

Kulturminnefagleg fråsegn – Motsegn - Kommunedelplan Florelandet Brandsøy - planid 20170001

Samandrag

Fylkesdirektør for kultur, idrett og inkludering fremjar motsegn til planframlegget. Motsegna er knytt til formelle manglar i høve kulturminneverdiar og som har vesentleg negativ verknad for myndeområde som fylkeskommunen skal ivareta. Motsegna blir trekt dersom våre framlegg til føresegn vist i saksframlegget, vert teke med i planframlegget ved endeleg godkjenning.

Med heimel i plan- og bygningslova § 5-4 fremjar fylkesdirektøren for kultur, idrett og inkludering motsegn til følgjande punkt i planen som ikkje er av prinsipiell karakter og som har vesentleg negativ verknad for regionale og nasjonale kulturminneinteresser:

1. Kommunen har ikkje godt nok omtalt, vurdert eller sikra kulturminne- og miljø i kommunedelplan for Florelandet og Brandsøy 2020-2030. Motsegn vert trekt om kulturminna vert sikra med generelle føresegn, omsynssoner c, d og retningslinjer.
2. Tre automatisk freda kulturminne er i direkte konflikt:
  - a. BAB1 Sjøhus i Havreneset råkar direkte steinalderlokaliteten id 107058
  - b. BAB1 Sjøhus i Brandsøysundet råkar direkte id 45822
  - c. BAB1 Brandsøysundet -Nakkaneset råkar direkte id 55527.Motsegnet vert trekt om arealføremåla ligg som LNF.
3. Eit automatisk freda kulturminne er i delvis i konflikt:
BAB2 i Gunnhildvågen, Vi ber om at grøntarealet vert utvida mot nord slik at heile steinalderlokaliteten id 147725, med den automatisk freda sikringssona, ligg i grøntareal.
4. Nye arealføremål og konsekvensar for kulturminne og kulturmiljø er ikkje konsekvensutgreidd:
  - a. BAB1 Sjøhus i Havreneset
  - b. Sjøhus i Brandsøysundet
  - c. BAB1 Brandsøysundet -NakkanesetMotsegn vert trekt om kulturminna vert sikrast med omsynssone og retningslinier.
Om arealføremålet må endrast, må dette konsekvensutgreiast og kulturminneverdiane vurderast.
5. Det vert fremja motsegn til føresegna punkt 8.11 bandlegging etter lov om kulturminne H730, punkt a og b. Motsegna blir trekt dersom føresegna blir erstatta med følgjande tekst:
Innanfor omsynssonene d (SOSI-kode H730) er det automatisk freda kulturminne. Arealet er bandlagt etter kulturminnelova § 4, jf. § 6. Tiltak eller inngrep som kan øydeleggje, skade, tildekke eller på annan måte utilbørleg skjemme kulturminnet mellombels eller permanent er ikkje tillatt jf. kulturminnelova § 3. Tiltak som kan ha innverknad på automatisk freda kulturminne skal leggjast fram for Vestland fylkeskommune, jf. kulturminnelova §§ 3 og 8.

Saksutgreiing

Bakgrunn

Dei kulturminnefaglege motsegnene som er fremja til Kommunedelplan Florelandet - Brandsøy har negativ verknad for myndeområda fylkeskommunen skal ivareta, og motsegnene er derfor fremja administrativt. Administrasjonen i Kinn kommune er varsla om at Vestland fylkeskommune kjem til å fremje motsegn på bakgrunn av mangelfulle kulturminneomsyn i planen. Det er sett av eit administrativt dialogmøte mellom administrasjonen i Kinn kommune og Vestland fylkeskommune den 16. mars. Om det politisk vert fatta vedtak i strid med administrasjonen sine faglege tilrådingar skal Riksantikvaren varslast, slik at Riksantikvaren på sjølvstending grunnlag kan vurdere om dei skal overta saka, jf. Forskrift om fastsetting av myndigheit mv. Etter kulturminneloven. § 7. Underretningsplikt mv., 3. ledd.

Planomtale

I planomtalen er temaet om kulturminner omtalt under kapittel 2.2.6. Kapittelet baserer seg dels på arbeid gjort i prosessen med førre kommuneplan (2006), og oppdaterte føringar frå kommuneplanens samfunnsdel frå 2016 og kommuneplanens arealdel i 2017. Kommunen skriv at dei særskilt har brukt føringar som ligg i *Handlingsplan for kulturminner frå 2017* frå kommuneplanens samfunnsdel, og trekt fram nokre relevante kulturminne innanfor planområdet:

- Automatisk freda kulturminne i Brandsøysundet: Buplassar og aktivitetssone frå steinalder, gravrøyser, kyrkjestad og steinkross frå mellomalder
- Sikring gjennom omsynssone H730
- Formidling og skjøtsel. Under dette avsnittet har skriv kommunen at dei ynskjer å lage ein strategi for kva for fornminne som skal takast vare på, og kva for fornminne som bør frigjevast. Dei tenkjer seg mellom anna å involvere folk i grenda i fellesskap med overordna mynde for å sikre raskare og meir føreseielege planprosessar.
- Kulturminne frå krigen
- Andre lokale kulturminne
- Brandsøy gard
- Kanalen
- Nybø gard
- Radiomastene på Nordnes

Plankart

Dei automatisk freda kulturminna og sikringssonene er merka med skrå skravur omsynssone d SOSI-kode - H730 i plankartet.

Det er bere eit nyare tids kulturminne i planen. Dette er krigsminne og er vist med skrå skravur i rund skjematisk omsynssone fleire stader i kartet, omsynssone c SOSI-kode H570_1.

Føresegner

Det er laga retningslinjer og føresegner knytt til krigsminne frå nyare tids kulturminne (t.d. 2.7. retningslinje i samband med UU, 2.12 Estetikk, byforming og arkitektur, 8.9. Bevaring av kulturmiljø H570) og automatisk freda kulturminne i planen (8.11. Bandlegging etter lov om kulturminne H730).

Konsekvensutgreiing

Grunnlagsdata som er nytta i samband med vurderingar knytt til kulturminne og kulturmiljø er Askeladden, SEFRAK-registeret, lokalt registrerte krigsminne, Kommuneplanens samfunnsdel og Handlingsplan for kulturminne. Teksten som er brukt dersom det ikkje er kjende automatisk freda kulturminne innanfor eit område er: *Det er ikkje registrert automatisk freda kulturminner i området.*

Vurdering

Kulturminne og kulturmiljø

Kulturminne og kulturmiljø er ein ikkje-fornybar ressur som må vernast i ein heilskapleg miljø- og ressursforvaltning. Kulturarven vår er kjelde til kunnskap, trivsel, oppleving og verdiskaping for noverande og framtidige generasjonar. Omsynet til kulturminne skal sikrast i all lokal, regional og nasjonal utvikling og arealplanlegging. Det er positivt at Kinn kommune har

omtalt kulturminne og kulturmiljø i planomtalen. I mellom anna kapittel *2.2.2 Demografi og bustadbehov* under *Rettleiar for byform og arkitektur*, *2.2.3 Landskap og identitet* og *2.2.6 Kulturminner*. Vi kan likevel ikkje sjå at kommunen i denne planen har tatt tilstrekkeleg ansvar for å verne kulturmiljø og bygningar og kulturmiljø av lokal og regional verdi. Vi viser *Meld. St. 35 (2012-2013) Framtid med fotfeste– Kulturminnepolitikken* og kommunane sitt ansvar for handsaming av kulturminne. Kommunane er gjennom sitt ansvar for planlegging etter plan- og bygningslova, viktige i forvaltninga av kulturminne og kulturmiljø. Alle bygg er i følge kulturminnelova i utgangspunktet kulturminner, og kommunen har ansvar for å ta vare på eit representativt utval av kulturarven. Det skal være frå ulike epokar, sosiale lag, næringar og etter ulik byggeskikk og arkitektur. Lokalhistoria og dei fysiske minna bidrar til å gje staden særpreg og eigenart, med kvalitetar som gjer at eigarar og innbyggjarane kan være stolte og gje dei følelse av fellesskap og identitet.

Automatisk freda kulturminne

Planomtalen

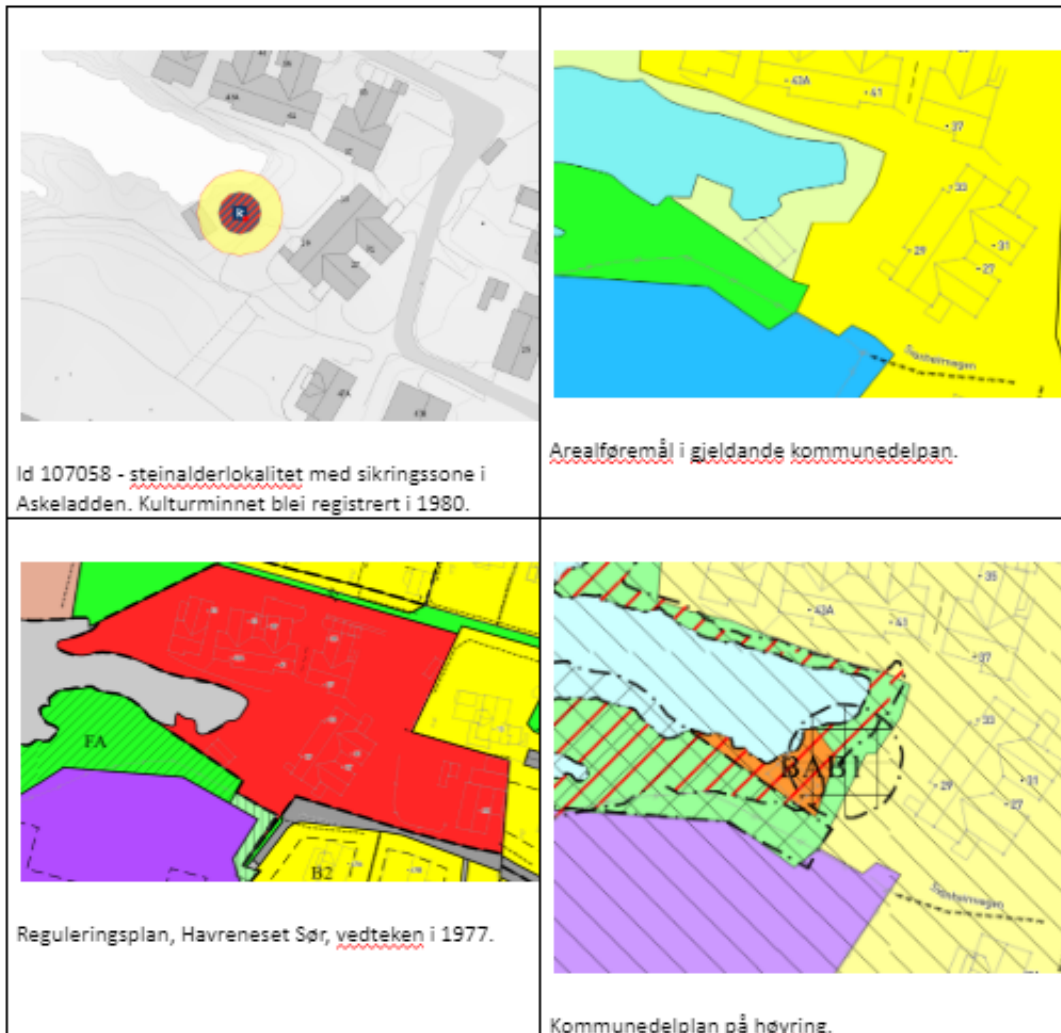
I planomtalen har kommunen skildra kor særmerkt Brandsøysundet er med sine 40 registrerte automatisk freda kulturminne. Steinalderlokalitetane er i hovudsak restar etter *aktivitetsområde* frå steinalder som igjen kan knyttast opp til det store diabasbrotet på Stakalleneset. Gjennom meir enn 5000 år, frå 7000 år f.Kr., vart det drive regulær gruvedrift på råemner i steinbrotet. Steinalderfolk tok med seg noko av diabasen til Brandsøysundet og bearbeidde råmaterialet i strandkanten. Derfor er det primært aktivitetsområde og ikkje steinalderbuplassar vi finn restar etter i Brandsøysundet. Det er òg kjend seks helleristningsfigurar (hovudsakleg hjortefigurar) på ein stor stein på Neset i Brandsøysundet. Frå bronsealder/jernalder er det kjend tre gravrøyser i Brandsøysundet som ligg innafor planområdet i bebygd område. Fleire av kulturminna i Brandsøysundet ligg tett ved, inne i hagar eller delvis i bebygd område. Også på Florelandet i vest, og i sørvest, er det registrert aktivitetsområde frå steinalder. På same måte som for Brandsøysundet ligg fleire av desse kulturminna tett ved eller i bebygd område. Dei fleste kulturminna blei registrert på 1970-talet etter at diabasbrotet vart kjend. Mange av dei bebygde områda manglar reguleringsplan, og bygningar og anlegg har vakse fram utan ein overordna plan før i 2006. På denne måten er fleire automatisk freda kulturminne gradvis "bygd inne". I tillegg er nokre kulturminne registrert *etter* at området er bygd ut. Vi har forståing for at det er problematisk når det ligg så mange kjende automatisk freda kulturminne inne i utbygde område eller i område der det er utbyggingspress, men vi saknar ei overordna haldning i planomtalen til å finne løysingar for bevaring. Til dømes kunne det ha vore brukt fleire omsynssone c, SOSI-kode H570 for å sikre miljøet kring eit automatisk freda kulturminne i planen. Sidan det er så mange automatisk freda kulturminne innanfor planområdet, burde det ha vore utarbeidd gode oversikter, gjerne i tabellform, over dei automatisk freda kulturminna. Det er eit sterkt ønske lokalt å formidle dei førhistoriske kulturminna, særskilt kulturminna i Brandsøysundområdet. Dette ynsket er òg nedfelt i Handlingsplanen for kulturminner 2016-2020. Fylkeskommunen har vore engasjert i arbeidet med å få opp kulturminneskilt, men tiltaket er ikkje ferdigstilt. Samstundes er to av punkta i planomtalen, under overskrifta Formidling og skjøtsel å: *gå gjennom kulturminna og avklare kva minne som bør frigjevast og kunne byggast ut, og kva minne som bør takast vare på for framtida*. Og vidare i neste punkt: *sei noko om kva typar og lokalisering av nye funn av fornminne som bør kunne frigjevast*. Vestland fylkeskommune er ikkje samd i desse vurderingane. Frigjevingsprosedyrer høyrer ikkje heime i lag med formidling og skjøtsel. Vi minner om at det er fylkeskommunen som har frigjevingsmynde til automatisk freda kulturminne.

Plankartet og konsekvensutgreiinga

Det er positivt at kommunen har merka dei automatisk freda kulturminna med omsynssone d, sone som er bandlagt etter anna lovverk, her kulturminnelova, SOSI-kode H 730 i plankartet (merk, det står H720 i planomtalen). Omsynssona angir då at dei automatisk freda kulturminna er bandlagt etter kulturminnelova. Det er ein fordel om kulturminna òg kunne ha fått ein underbokstav, eller eit tal, t.d. H730_1 osv i plankartet slik at det kjem tydeleg fram kva type automatisk freda kulturminne det er snakk om, gjerne med ei liste over kulturminna i føresegnene til planen. Når det gjeld steinalderlokalitetane id 141303, 141300 og 141304 i Havikbotn så er alle desse kulturminna frigjevne og grave ut. Områda bør derfor ikkje ligge som bandlagt i plankartet. Fylkeskommunen har òg avklart med Universitetsmuseet i Bergen at steinalderlokaliteten i Båtevika, id 106922, ikkje er freda. Kulturminnet vart grave ut på 1980-talet og utbygginga i reguleringsplanen er realisert. Opplysningane er oppdatert i Askeladden og kommunen kan derfor fjerne bandlegginga i plankartet. Fylkesdirektøren kjem ikkje til å fremje motsegn der kommunen vidererfører arealføremåla frå gjeldande plan, sjølv om arealføremåla ikkje er i samsvar

med bevaring. Men vi rår sterkt til å sjå på løysingar til korleis automatisk freda kulturminne som ligg innanfor arealføremålet noverande bebyggelse, kan bevarast på ein god måte. Tildømes korleis steinen med helleristningar id 72892, som ligg inne i ein privat hage, kan sikrast i planen.

Der vi ser at kommunen har *endra* arealføremålet og arealføremålet ikkje samsvarer med vern, *må* vi fremje motsegn på dette plannivået. Det er fordi det er konflikt med kjende automatisk freda kulturminne av nasjonal verdi. Tildømes kjem id 107058 i direkte konflikt med arealføremålet BAB1 sjøhus) som vist i illustrasjon 1.

Illustrasjon 1.

På bakgrunn av dette, fremjer Fylkesdirektør for kultur, idrett og inkludering motsegn til arealføremåla:

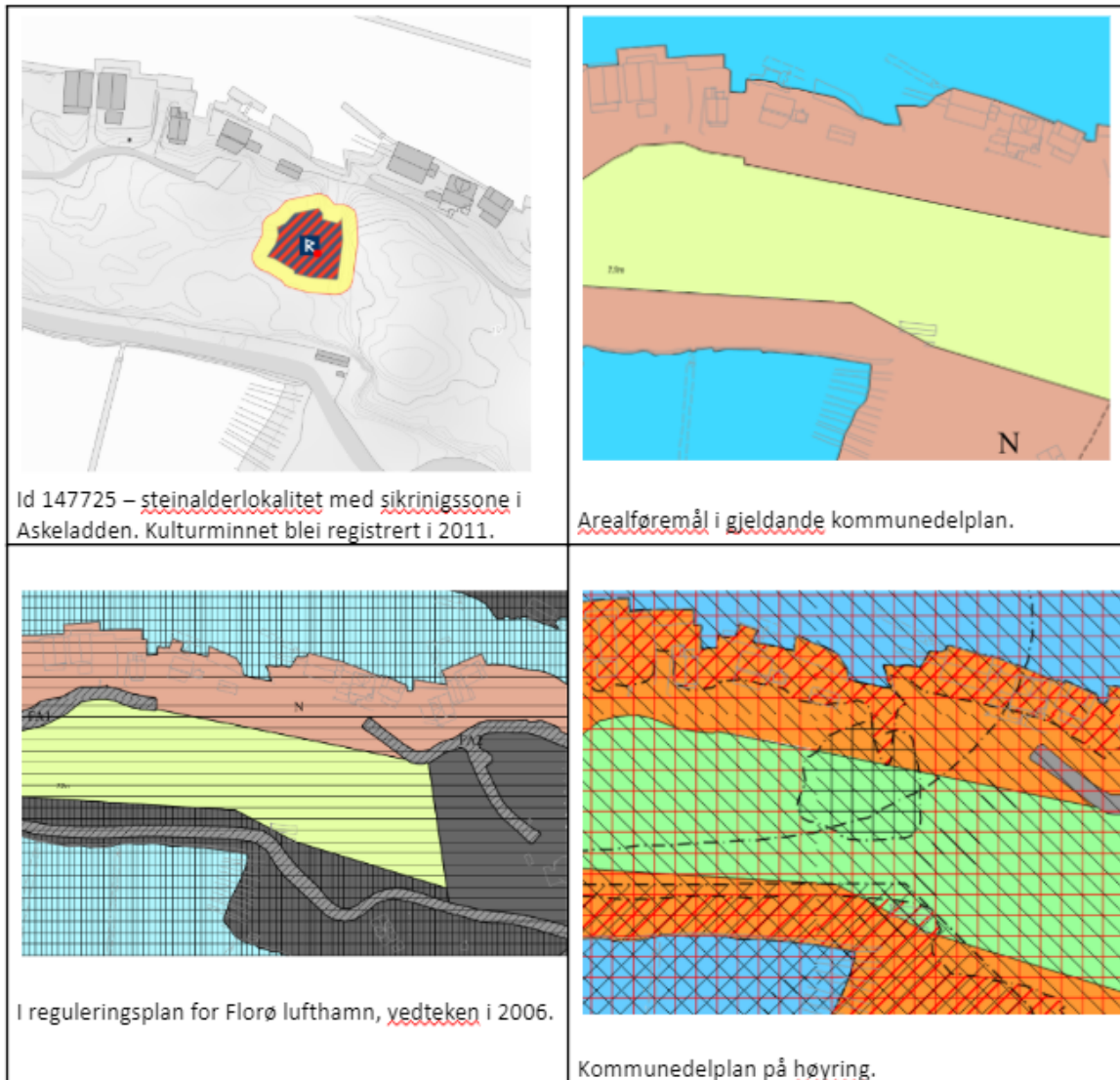
- BAB1 Sjøhus i Havreneset som råkar direkte steinalderlokaliteten id 107058
- BAB1 Sjøhus i Brandsøysundet som råkar direkte id 45822
- BAB1 Brandsøysundet -Nakkaneset som råkar direkte id 55527

Arealføremåla der kulturminna id 107058, id 45822 og id 55527 av nasjonal verdi blir direkte råka er ikkje konsekvensutgreidd. Fylkesdirektør for Kultur, idrett og inkludering fremjer derfor motsegn til at følgjande areal ikkje er konsekvensutgreidd:

- BAB1 Sjøhus Havreneset,
- BAB1 Sjøhus Brandsøysundet
- BAB1 Sjøhus Brandsøysundet - Nakkaneset

Når det gjeld turveg frå Båtevika til Kystmuseet, o_SHS, er det lagt opp til at den kjem kant i kant med sikringssona til steinalderlokaliteten id 106899. Vi ber om at turvegen blir trekt så langt i frå det automatisk freda kulturminnet som mogleg. I følgje innberetninga til Universitetsmuseet i Bergen, så har denne lokaliteten ei større utstrekning enn det som er vist i Askeladden. Men

lokaliteten strekk seg vidare mot sør og langs med strandkanten. Fylkeskommunen kjem i samarbeid med Universitetsmuseet til å oppdatere geometrien i Askealadden. Steinalderlokaliteten id 147725, som ligg oppe på høgdedraget mellom Gunnhildvågen sør og Gunnhildvågen nord, blei registrert i 2011. Det vil seie at kulturminnet blei registrert *etter* vedteken reguleringsplan og kommunedelplan. Seksjon for kulturarv i Vestland fylkeskommune må derfor vurdere kulturminnet i samband med revisjonen av kommunedelplanen.

Illustrasjon 2.

Berre delar av lokaliteten (sjå illustrasjon 2) ligg i arealføremål som samsvarer med vern i høyringsforslaget. Heile det automatisk freda kulturminnet skal ligge i grøntareal og ikkje delvis i BAB2 småbåtanlegg.

Fylkesdirektøren fremjer derfor motsegn til arealføremålet BAB2 i Gunnhildvågen, og ber om at grøntarealet vert utvida mot nord slik at heile steinalderlokaliteten id 147725, med den automatisk freda sikringssona, ligg i grøntareal.

Vi føreset at kommunen legg inn ein stor nok buffer, slik at det ikkje er fare for at kulturminnet kan bli skadd i samband med tiltak i nærområdet. Når det gjeld dei tre automatisk freda kulturminna (id 6312 - aktivitetsområde frå steinalder ,25848- gravrøys og 105804- busetting og aktivitetsområde frå steinalder), på gbnr 18/47 i Brandsøysundet, ber vi om at det vert lagt på ei omsynssone d, SOSI-kode H570 mellom kulturminna. I reguleringsplanen for 2009 er det lagt inn i føresegnene til planen at siktlinja mellom id 6312 og 25848 til id 105804 skal vere fri. Vi ber om at kommunen tilpassar omsynssona i kommunedelplanen til reguleringsplanføresegnene og i plankartet.

Føresegner og retningslinjer

Fylkesdirektør for kultur, idrett og inkludering fremjer motsegn til føresegna punkt

8.11 bandlegging etter lov om kulturminne H730, punkt a og b i føresegner

og retningslinjer. Dei automatisk freda kulturminna er ikkje frigjevne, og skal derfor omtalast i føresegna som freda. Vi ber om at punkt a. og b. vert erstatta med:

Innanfor omsynssonene d (SOSI-kode H730) er det automatisk freda kulturminne. Arealet er bandlagt etter kulturminnelova § 4, jf. § 6. Tiltak eller inngrep som kan øydeleggje, skade, tildekke eller på annan måte utilbørleg skjemme kulturminnet mellombels eller permanent er ikkje tillatt jf. kulturminnelova § 3. Tiltak som kan ha innverknad på automatisk freda kulturminne skal leggast fram for Vestland fylkeskommune, jf. kulturminnelova §§ 3 og 8.

Generelt om arealdisponeringane

Vestland fylkeskommune meiner at vi ikkje har nok grunnlagsmateriale til å kunne vurdere om dei føreslegne arealdisponeringane råkar automatisk freda kulturminne eller ikkje. Vi presiserer derfor at vi ikkje kan seie oss samd i arealbruken, jfr lov om kulturminner § 8, fjerde ledd.

Dette inneber at arealdelen ikkje har direkte rettsverknad før det er avklart om dei ulike byggeområda råkar automatisk freda kulturminne eller ikkje. Arealbruken vert først avklart på reguleringsplannivå. Fylkeskommunen er òg høyringspart når det gjeld tiltak i LNF - område.

Nyare tids kulturminne

Kommunen har *Handlingsplan for kulturminne 2016-2020, Forvaltning og utvikling av sjøhus og Rettleiar for byform og arkitektur*. Kommunen skriv sjølv i omtalen til planforslaget at «*Rettleiar for byform og arkitektur*» skal være overordna og retningsgjevande i alle plan og tiltak i kommunen. Rettleiaren har gode føresegn og retningslinjer knytt til omsynssoner som kan omarbeidast og nyttast i planen.

I planomtalen har kommunen vist eit utval nyare tids kulturminne- og miljø :

- Brandsøy gard
- Kanalen
- Nybø gard
- Radiomastene på Nordnes
- Krigsminne

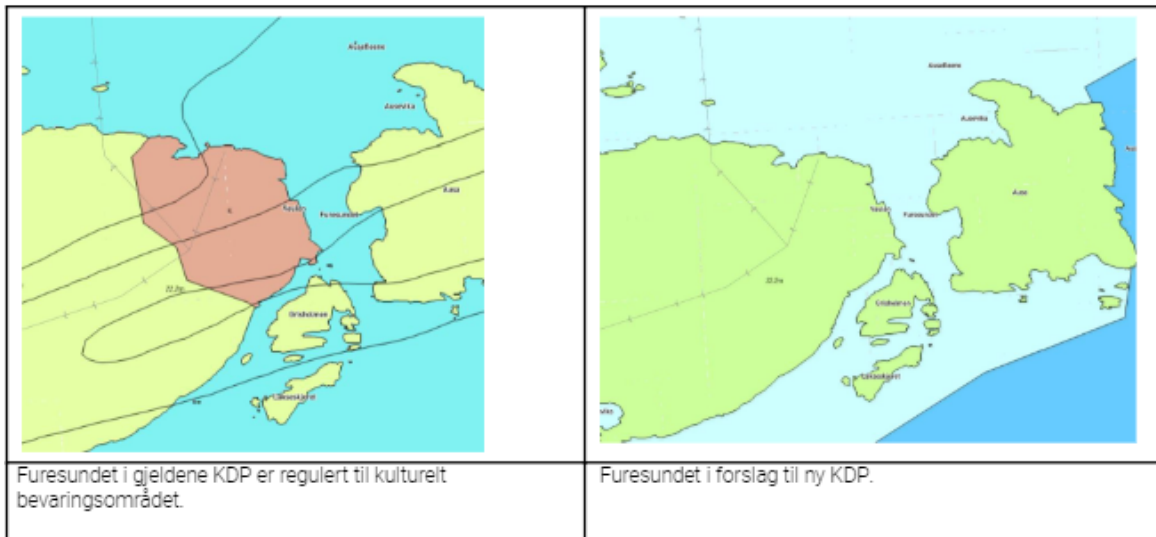
Vestland fylkeskommune er samd i kommunen si vurdering at dette er viktige kulturminne- og kulturmiljø av lokal verdi. Vi meiner vidare at dei opplista kulturminne også har regional verdi og må difor sikrast i planen.

I *Føresegn 2.17 Bevaring av eksisterande bygningar og kulturmiljø* er det berre krigsminne som er sikra med omsynssone c (H570), tilhøyrande retningslinjer og i generelle føresegn. Dette er ikkje tråd med nasjonale føringar om å sikre eit utval kulturminne- og miljø. Det er ikkje gjort greie for kvifor ingen andre kulturminne eller kulturmiljø frå nyare tid er sikra i planen slik plan- og bygningslova legg opp til. Vestland fylkeskommune ber om at kommunen, som eit minimum, sikrar kulturminna nemnt i planomtalen med omsynssone c (H570) med retningslinjer, og at det blir laga generelle føresegn knytt til handsaming av kjente og ukjente kulturminne.

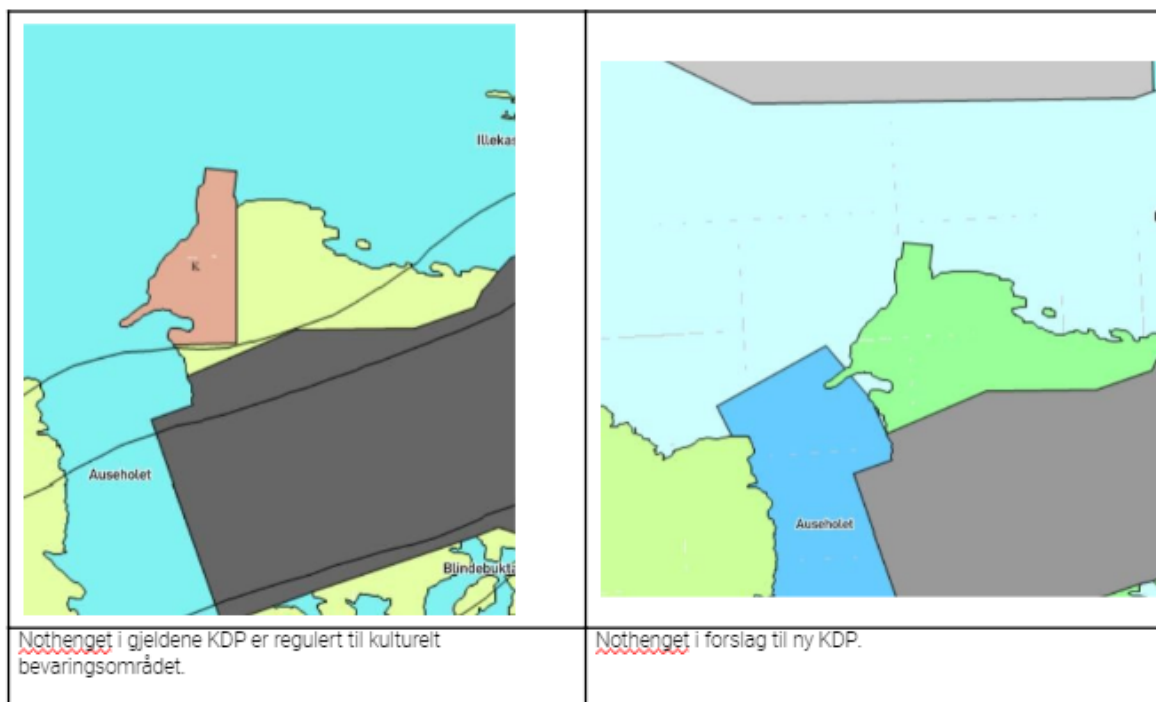
Fylkesdirektøren fremjar difor motsegn til planforslaget. Motsegn til dette vert trekt om kulturminna i kommunen sin eigen opplisting vert sikra med omsynssoner, retningslinjer, og generelle føresegn for handsaming av andre kulturminne. Døme på generelle føresegn med utgangspunkt i kommunen sin rettleiar «*Rettleiar for byform og arkitektur*» kan være:

- Konsekvensar for eventuelle kulturminne skal vurderast i alle plan- og byggesaker, også i sjø.
- I alle plan- og byggesaker skal det leggast vekt på kvalitet og at historisk, arkitektonisk eller annan kulturell verdi som knyter seg til eit byggverks ytre har ein opplevingsverdi.
- Tiltak som rører ved bygg eller næraste omgjevnader til eksisterande eller verneverdig bygningar/ miljøobjekt skal utformast med omsyn til bygningane si hovudform og fasadeuttrykk.

I planområdet er det ut over dei opplista kulturminna fleire kulturminne- og miljø som ikkje er omtalt. Dette gjeld mellom anna Furesundet og Nothenget ved Gunhildvågen. Desse er i gjeldande KDP regulert til kulturelt bevaringsområdet og det er krav om reguleringsplan ved nye tiltak. I forslag til ny KDP har begge kulturmiljø fått nytt arealføremål og kulturminneverdiane er ikkje omtalt, vurdert eller sikra. Endringa er heller ikkje konsekvensutgreidd.

Illustrasjon 3.

Illustrasjon 4.

Fylkesdirektøren for kultur, idrett og inkludering meiner at kulturminne- og kulturmiljø ikkje er tilstrekkeleg utgreidd eller sikra i planarbeidet og går difor til motsegn på dette punktet. Motsegn vert trekt om kulturminna vert sikrast med omsynssone og retningslinjer. Om arealføremålet endrast må dette konsekvensutgreiast.

Særskilde merknader i høve kulturminneinteressar:

Vestland fylkeskommune har flerie merkander til planframlegget når det gjeld sikring og bevaring av kulturmiljø i KDP.

Omsynssoner pbl 11-8 - Omsynssone c for bevaring av kulturmiljø

Vestland fylkeskommune meiner at det er viktig at verdifulle kulturmiljø får egne omsynssoner. Slik kan viktige kulturminner verte synlegare og det vert meir føreseieleg å forvalte kulturminneinteressene opp mot andre interesser. Vi rår kommunen til å arbeide vidare med å få inn nye omsynssoner med retningslinjer. Det er særleg viktig å legge omsynssone c (H570) med retningslinjer på museumsområdet til Kystmuseet i Sogn og Fjordane. I

gjeldande KDP er området regulert til museum, i ny KDP er arealføremålet endra til offentlig føremål og turdrag. Museumsbygget som er teikna av Svein Hatløy er eit særleg godt døme på den internasjonale arkitekturretninga opa form og har regional verdi og mogleg nasjonal interesse som kulturminne. Hatløy var grunnleggar av Bergen Arkitektskule og ein drivkraft for å sette fokus på den vestnorske byggeskikken. Analysar av kystkultur og naturen der menneske levde og etablerte samfunn, vart utgangspunkt for arkitekten Svein Hatløy sine løysingar for museumsbygga si utforming plassert i lyngheia som kystens kulturlandskap. Museumsområdet er knytt saman med stiar og trebruer over øyer og sund. Ein beveger seg over landskapet, mellom bygg som representerer livet på vestlandskysten frå innerst i fjordarmen til ytterst mot storhavet. Intensjonen med Kystmuseet er at det skulle vere ein modell over «det gamle samfunnet» på vestlandskysten. Utforminga av dei to administrasjonsbygga med publikumsdel, er i harmoni med heile museumslandskapet, der det ligg ut i sjøkanten med store vegger som skydd for storhavet..

Merknader frå Bergen Sjøfartsmuseum

Bergen sjøfartsmuseum har følgjande merknadar tilhøyringsforslaget:

Vårt ansvarsområde, etter føresegn til Lov av 9.juni 1978 nr. 50 om kulturminne, gjeld marine kulturminne og omfattar derfor sjø- og strandområda, samt vann og vassdrag. Bergens Sjøfartsmuseum er etter føresegna til Kulturminneloven marinarknologisk uttalemuseum i forbindelse med alle tiltak som råkar sjøbotnen.

Museet er vidare rette myndigheit til å krevje undersøkingar ved tiltak, planer og utreiingar som vil kunne råke kulturminne under vann, og skal derfor underrettast ved oppstart av alle regulerings- og byggeplanar, samt andre tiltak som omfattar sjøareal. Vi minner om at undersøkingsplikta i Kulturminnelovens § 9 også gjeld for sjøbotnen og i vassdrag. Døme på tiltak i sjø er mudring/graving, utfylling/dumping, legging av vassleidningar, bygging av kaier, brygger, flytebrygger med meir. Særskild for kulturminne i vatn og sjø er Kulturminnelovens § 14 som inneber at skip- og skipslast eldre enn 100 år er statleg eigedom.

Varslinga skal skje gjennom Vestland fylkeskommune, eventuelt med kopi av sakene direkte til oss for uttale. Alle saker må leggjast fram for fylkeskommunen, som er mottak for alle plan- og tiltakssaker. Våre vurderingar av kva for planer som krev særskilte undersøkingar vil bl.a. ta utgangspunkt i føreliggjande kunnskap om førekomstar av kulturminne, eventuelt en vurdering av regulerings-/ tiltaksområdetets potensial for marine kulturminne.

Prioriterte område innanfor kommunedelplanens si arealgrense inkluderar handelsstaden Furesund, som skal ha vore i drift frå 1700-tallet. Brandsøysundet er også eit interessant område, til tross for at det ikkje har vore gjort funn av enkeltminne eller kulturminnelokalitetar. Denne vurderinga gjer me grunna alle dei sjønære lokalitetane langs sundet, som det er truleg at har vore tilknytt marin ferdsel og anna aktivitet. Områda rundt Furøya, Færøya og Langøya er også prioritert område for marine kulturminne grunna lang tids maritim aktivitet her.

Klima

Istandsetjing av bygningsarven vår er eit godt klimatiltak. Ved å kunne nytte eksisterande bygningar i eit langsiktig perspektiv vil ein kunne redusere behovet for nybygg og såleis redusere klimaavtrykket knytt til bygningsmassen vi omgjer oss med. Bruk av eksisterande bygningsmasse vil krevje mindre ressursar enn å bygge nytt. Bygg- og anleggssektoren er den sektoren i fastlands-Noreg som er mest energiintensiv og gjenbruk av eksisterande bygningar og anlegg er difor eit viktig miljøtiltak. For meir informasjon om kulturminne og klima syner vi til Riksantikvaren sitt informasjonsblad om arbeid med bymiljø, klima og energisparing: https://ra.brage.unit.no/ra-xmlui/bitstream/handle/11250/192926/Klimaendringer_Riksantikvaren_rapport.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Konklusjon

Vestland fylkeskommune kan ikkje sjå at Kinn kommune har tatt nok omsyn til eller sikra kulturminna- og kulturmiljøa i planen. Fylkesdirektør for kultur, idrett og inkludering går derfor til motsegn til planen. Vi ber om at kulturminne og kulturmiljø blir sikra gjennom omsynssoner, føresegner og retningslinjer i kommunedelplanen. Vestland fylkeskommune ser fram til dialogmøtet med Kinn kommune den 16. mars.